

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 fr 20 kr. -- Egy en szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Az exposé.

Nagyszabásu, mélyen átgondolt beszéd kíséretében tette le ma a képviselőház asztalára Lukács László pénzügyminiszter a magyar korona országainak az 1898. évre szóló költségvetését és az óriási számanyag áttekinthető csoportosításával tiszta képét adta az államháztartásnak. Nem kellett a pénzügyminiszternek előbb a be-terjesztett költségvetés realitását és a különböző számoszlopok indokolását kifejtenie, hogy előidézze azt a benyomást, miként pénzügyeink állapotának szinte képét mutatja e költségvetés a képviselőháznak és midőn mégis arra a 25 millió frttal kedvezőbb eredményre hivatkozik, melyet az 1896. évre szóló zárszámadások felmutatnak, akkor ez azért történt, hogy bebizonyítsa, mily szigorúan jár el, midőn a következményeket levonja és az 1898. évi fölösleget csak 75,721 frttal irányozza elő.

Az 1898. évi költségelőirányzatból örömmel látjuk, hogy az egyes minisztériumok böles mérsékletet tartottak szem előtt, másrészt azonban nagyobb követeléseket emeltek a pénzügyminiszterrel szemben, a hol jövedelmező kiadásokról van szó a forgalom, mezőgazdaság, közoktatás és közigazgatás emelése végett. És

ezek a kiadások úgy vannak előirányozva, hogy 1898-ra 7.8 millió frttal többet tesznek ki a folyó évre előirányzott kiadásoknál. Ez összegből a állami üzemek fejlesztése 4.3 millió frtot emészt fel, különösen a posta, távirat, telefon, vasutak, dohányjüvedék és bányák igényelnek nagyobb kiadásokat, de ezeket kiegyenlíti a megfelelő magasabb bevételek.

A belügyminisztériumnál 101,668 frt többkiadás esik a vármegyék közigazgatási, árva- és gyámügyi kiadásaira, 103,667 frt az anyakönyvi hivatalokra, 66,997 frt közegészségügyi költségekre és 322,976 frt közbiztonsági kiadásokra.

A kereskedelemügyi tárcza többszükséglete összesen 3,836,934 frt. Ebből esik 70,000 frt az állami vasúti hivatalnokok fizetésemelésére; 120,000 frt az állami utak szükségletére; 86,024 frt ipari és kereskedelmi szakoktatásra; körülbelül 50,000 frt egyéb ipari és kereskedelmi célokra, hogy a mostoha gazdasági viszonyok közt levő vidékek lakosságának a gyári és házi ipar terén való foglalkoztatása, ugyancsak a kisiparosoknak modern munkaeszközökkel leendő ellátása érdekében fokozottabb tevékenységet lehessen kifejteni. 1.5 millió frttal emelkednek a posta — távirat- és telefonigazgatás költségei; 1.8 millió frttal növekednek az állami vasutak kiadásai.

A földművelésügyi tárcza rendes kiadásai 871,952 frttal növekednek. E jelentékeny emelkedésnek általános indoka mezőgazdaságunk válságos helyzetében van, melynek javítása érdekében a kormány hathatósabb tevékenység kifejtésére van utalva. 55,839 frttal emelkednek az állami erdők kiadásai. Új kiadásként jelentkezik a kopár területek befásítása céljából erdősítési és esemetekerti munkálatokra s magvak beszerzésére nyújtandó pénzsegélyek czimén előirányzott 50,000 frt. A gödöllői koronauradalom és állami lötenyészintézetek költségei 116,291 frttal növekednek. 304,203 frtnyi többszükséglet mutatkozik az állattenyésztés és tejgazdaságnál. 53,703 frttal nagyobb összeg irányoztatik elő a szőlészet és borászat céljaira és 126,143 frt többszükséglet jelentkezik a mezőgazdaság különböző ágainál, főképen a kertészet és gyümölcsészet fejlesztésére. 147,000 frttal emelkedik a szükséglet a mezőgazdasági munkás- és cselédügyek kiadásainál olyan munkások és cselédek jutalmazására, akik hosszabb ideig vannak egy munkaadónál; továbbá munkáslap és nyomtatványok kiadásának támogatására, munkássegélyegyletek létesítésére és támogatására, végül gazdasági munkálatok zavartalan menetének biztosítására.

TÁRGZA.

Manó.

— Levéltörődék. —

Közlő: Bartalis János.

Kedves Barátom!

A napokban számot vetettem magammal. És arra a furesa fölfedezésre jutottam, hogy azzal a szerény talentummal, mit a végzet — nem tudom káromra-e, javamra-e — juttatott nekem, kilencz hónap óta rosszul sáfárokdtam.

Igen, éppen kerek kilencz hónapja nem forgattam azt a szellemi tőkepénzt, (meglehet, hogy sok jó olvasó öröme) a mi sok embernek, ha meg van a birtokában, jó; de ha sokaknál meg nem volna, még jobb lenne.

Bizony, barátom, kilencz hónap nagy idő, mikor olyan rövid az élet. Öregszünk! Vénülünk! Ásír már tárogatja reánk sötét száját. Maholnap megkapjuk a bekebelező végzést. Mert hát: a fiatal generációé már a világ. A miénk csak volt.

De mit beszéllek én többes számban? Hiszen, te az én lelki szemeim előtt még fiatal vagy testben és szellemben. Csak rajtam látszik meg, hogy telik az idő. De te megmaradtál olyan, mint voltál ezelőtt tizennevecz évvel, mikor utoljára találkoztunk a muzsák falai közt: örök-fiatalnak s nagy kópénak.

Most, hogy annyi idő után megint életjeit adok magamról, jól esik a sorokat a visszaemlékezésnek szentelni. Hát persze, hogy emlékün van elég. Olyan is, a mi nem minden ember orrára való;

csak mi mosolyogunk azokon néha jó ízűt. (Nem tudom, tudsz-e má mosolyogni fölöttük?) Hanem hát: gondoltam, hogy jó lesz talán most a sok közül egyet előrántani, a mely éppen „udvarképes.“ Tudom, érdekelni fog.

Emlékszel Manóra? Hogyan emlékeznél arra, a fülhegyéig szeplős, majfoltos társunkra, kinek úgy állt a fésűtől irtó hajtömlőge a fején, mintha a sündisznótól kérte volna kölcsön a szurós parókáját.

Mikor a tanár a négyzet alakot magyarázta, önkéntelenül a Manó pófázmányára tévedt tudománysovár pillanatunk, a mely ezíferblati ugyanis igen nagyon hasonlt vala nevezett mértani ábrához. S aztán, hogy észrevette a jó Manó, hogy turpisságból a négyzet alakját az ő képéről szemléljük, s orral, szemekkel, szájjal és óriási fülekkel ellátva le is pingáljuk vala, hát kézzel-lábbal protestált a szemléltetési tanszer mivolta ellen, a melyből bőven kijutott hol a tyukszemeknek, hol meg azon esetrészeknek, melyből — a biblia szerint — Isten teremte Évát, állítólagos ősmamánkat.

Igaz, hogy csak nyögünk és nyögve föjtöttuk el nevetésünket a hős Manó esiklandós inkvizíciójának alatta, mert szörnyen respektáltuk Dasz bácsinak — a mértan professzorának — a bárom újját. Lévéen az öreg ur arról nevezetes, hogy a leezke-mentudókat s a tanóra alatt illetlenkedőket egy kategóriába sorozta, s a notiszában egyaránt boldogította mindkét pártot a kövér és jól táplálkozott bundákkal, a mely klasszifikáció pedig tudvalevőleg homlokegyenest ellenkezője a kitűnőnek.

Sok kópéságot elmiveltünk mi a szegény Manóval. Pedig jó fiu volt az istenadta! Hiszen, ha pénzünk volt, (jaj, de hamar a nyakára hág-

tunk, a mikor volt!) hát az Manóé is volt. És mikor neki volt, az is az övé volt. De bizony nem láttunk, mi ketten, abból egy fiakrajzart sem. A hálátlan így bánt velünk sok jóságunkért, hogy balkelei voltunk. Éppen azért kötöttünk ellene védés daczszöveget. Ártatlan dolog volt ugyan az a diplomatikus állásfoglalásunk, de hát azzal mégis sok keserű órát szereztünk Manó barátunknak, ki sokszor elátkozhatta magában, hogy abba az intézetbe sodorta végzete, a melyben mi is grasszáltunk a tudományokban.

No, igen! A pénzről jut eszembe. Manónak egyik nevetségés esete. Annak a kázusnak adtuk azután — egy hőskölteményben — azt a czimet, hogy:

Manó explodálása,

vagy:

A megfoltozott földob.

Emlékezhetsz, hogyan történt.

Egy alkalommal dult képpel, égnek meredő tövises hajzattal lépett szobánkba közös barátunk, s élezeink központja, a Manó és diákosan fűszerezett szavait ekként hangoztatá:

— Ugyan, kórlek, édes jó barátaim, segítsetek ki pillananyi pénzzavaromból. Örök hálára köteleztek magatok iránt, ha egy nyomorult fehér högyössel (értsd: ezüst forinttal) — mit ha közös guberációval (összetevéssel) hiteleztek sem baj, s azzal kirántotok a hinárból, melyben már nyakig vicz-kélek.

(Vége következik).

972-394 frttal emelkednek a vallás- és közoktatásügyi tárcza kiadásai, iskolák szaporítása, néptanítók helyzetének javítása és e tárcza körébe tartozó valamennyi intézet fejlesztése céljából.

A pénzügyminiszter nagy beszéde, amely olyan magaslaton mozgott, minőt csak Lukács pénzügyminiszter beszédei alkalmával szoktunk meg, az egész házra szokatlan nagyszerű benyomást gyakorolt. Megszoktuk ettől a par excellence financiértől, hogy exposéi hijával vannak a frázisoknak és nagyot mondásoknak, hanem csupa megdönthetetlen igazságokat és meg nem támadható tényeket foglalnak magukban. Idei exposéjában, mely csaknem másfél órát vett igénybe, önmagát felülmutatta Lukács pénzügyminiszter és e beszédével biztosította magának nemcsak a képviselőház zajos és osztatlan tetszését, hanem az egész nemzet dicséretét és helyeslését is. Magyarország végre hozzászokott, hogy nemcsak frázisokkal, üres szavakkal és szép mondásokkal számol, hanem reális tényekkel és örökké igazságmokkal is és ezt a művészetet Lukács László pénzügyminisztertől tanulta a nemzet.

Az önálló rendezés.

Az osztrák reichsrathnak a győztes obstrukció folytán történt elnapolása és az új Gautsch-kabinet kudarcza ama fáradozásai körül, hogy a reichsrath pártjait a provizóriumjavaslat parlamentáris elfogadására bírja, kényserítették báró Bánffy miniszterelnököt, hogy Ausztriához való közgazdasági viszonyunk önálló rendezése tárgyában új javaslatot terjesszen a képviselőház elé.

A kiegyezési provizóriumról szóló törvény, melyet a magyar országgyűlés még októberben megszavazott, mint tudjuk, azt a záradékot foglalja magában, hogy a törvény csak akkor lép életbe, ha a hasonló törvény Ausztriában is parlamentáris úton jön létre. Miután sem Badeni, sem Gautsch miniszterelnöknek nem sikerült e feltételt teljesíteni, a magyar kormány a kiegyezési törvény rendelkezései értelmében kellett eljárnia és a pragmatica sanctio, valamint az 1867. XII. t. cz. 68. §-a alapján egy új törvényjavaslatot kidolgoznia, melyet a folyó ülésnek első érdemleges ülésében terjesztett a képviselőház elé.

A pragmatica sanctio alapján egyszer mindenkorra és határidő nélkül kimondatott a külügyek és a hadsereg közössége és miután az ezen ügyek elintézésére hivatott delegáció ezt a két rosszortot behatóan tárgyalta és a jövő év tartamára elintézte, ez irányban további önálló intézkedés nemcsak meg nem engedhető, hanem felesleges is.

A kvótára nézve az önálló rendelkezés a kiegyezési törvény alapján ki van zárva, mert ez a törvény azt rendeli, hogy az esetre, ha a kvóta tekintetében a két parlament nem tudna megegyezni, Ő Felsége Magyarország királya és Ausztria császára dönt egy év tartamára.

Fennmaradnak tehát még a közgazdasági kérdések és pedig a közös vámterület kérdése és a bankkérdés, melyekre vonatkozólag immár a magyar országgyűlés hivatva van önállóan dönteni és így természetes, hogy a báró Bánffy miniszterelnök által beterjesztett törvényjavaslat csupán e két kérdésre szorítkozik.

Ép oly természetes, hogy báró Bánffy e kéré-

dések elintézését a status quo alapján javasolja, mert más lehetőséget okvetlen kizárnak kell tekinteni. Nem arról van szó, hogy az 1867-iki törvény hatályon kívül helyeztessék, hanem arról, hogy annak tökéletes kiviteléhez időt nyerjünk. És ha kétségbe nem vonható is, aminthogy azelőtt sem vonatott soha kétségbe, hogy Magyarországnak joga van önálló bank és önálló vámterület felállításához, másrészt viszont el kellismerni, hogy másképp, mint a status quo alapján, a kérdést nem lehet megoldani.

És ha ma Bánffy miniszterelnök leghövesebb politikai ellenfelei, ha maga a függetlenségi párt lenne kormányon, annak is a provizórium mellett kellene dönteni, mert az önálló bank felállításához a milliókat nem lehet a földből előteremteni és a vámsorompókat nem lehet csak úgy máról holnapra felállítani. Új megállapodást pedig egyelőre sem létezhözni, sem érvénybe hozni nem lehet, miután egyelőre még hiányzik a másik szerződő fél.

E körülmények nyomása alatt látott napvilágot az a törvényjavaslat, melyet báró Bánffy miniszterelnök ma terjesztett a képviselőház elé és az a közvélemény kívánata, hogy a javaslat gyorsan és simán elintéztessék, mert abban megvannak mindama kausálák, melyek Magyarország önállósága, függetlensége, szabad önrendelkezési joga megóvása végett elengedhetetlenek.

E javaslatban kimondatik a status quo megerősítése 1898. december 31-ig tartó érvényessel, de ehhez hozzá van téve az a félre nem érthető, világos, határozottan kijelentett megszorítás, hogy Magyarország kormánya Ausztria kormányával a végleges kiegyezés felett tárgyalni köteles; ha pedig ez a szerződés 1898. május 1-ig létre nem jönne, tartozik a magyar kormány az ügyek önálló és független továbbvitelére vonatkozó javaslatokat, törvényeket és intézkedéseket oly időben beterjeszteni, hogy azok már 1899. január 1-én életbe léphessenek.

Az osztrák viszonyok orvoslására és a végleges kiegyezés megállapítására újabb rövid határidő adott, de elég idő van engedve arra is, hogy önálló rendelkezéseket és intézményeket lehessen életbe léptetni. Az ügyeket akkor nyugodtan és kényszer nélkül el lehet intézni, ami minden esetre födolog.

Hisszük és reméljük, hogy a függetlenségi párt fékezői fogja habzó türelmetlenségét, lehetővé teszi a törvény keresztülvitelét és nyugodtan várja, hogyan fognak fejlődni a dolgok.

Háromszékvármegye közigazgatási bizottságának üléséből.

A bizottság ülését Potsa József v. b. t. tanácsos főispánunk megnyitván, a szakelőadók havi jelentései tárgyalattak, melyek főbb vonásokban a következőket tartalmazzák:

Közigazgatás.

Gábor Péter alispán jelentése szerint Inceze István könyvvezető 10 napi szabadságidőt élvezett.

Egy éves utlevél kieszközöltetett 46 drb. 15 napos utazási igazolvány kiadott 213 drb.

A vármegyei pénztár megvizsgáltván, rendben találtatott.

A kézdi járási főszolgabírótól vett jelentés alapján bejelentette alispán, hogy Futásfalva községben 1895. év óta történt 12 tüzeset tettese Kovács Tamás, futásfalvi lakos személyében a k.-vásárhelyi m. kir. esendőrség által kipuhatottatott s nevezett a kézdivásárhelyi kir. törvényszéknek át is adatott.

Bejelentette még, hogy Kézdi-Vásárhelyről a reggeli órákban Sepsi-Szentgyörgyre érkező vonat postát nem szállít, mi által a megelőző nap délutánján Kézdi-Vásárhelytől feladott ügyszabak is csak 24 óra múlva érkeznek Sepsi-Szentgyörgyre.

Ezen körülmény a közigazgatás gyors mone-
tere bönitőlag hatván, a közigazgatási bizottság in-

tézkedését kérte ezen körülmény megszüntetése érdekében illető helyen a szükséges lépések megtétele iránt.

Gyámügyek.

Séra Tamás, árvaszéki elnök havi jelentésében előadta, hogy október végén az árvák létszáma volt 12033, novemberben gyámság alá jött 125, összesen 12158 személy.

Ebből felszabadult: teljkorúság által 17, nagykorúsítás által 8, férjhezmenetel által 3, együtt 28 személy. November végén gyámság alatt maradt 12130. Október végén gondnokság alatt volt 609, novemberben gondnokság alá helyeztetett 4, összesen 613 személy. Ebből felszabadult a gondnokság megszüntetése folytán 1 személy. November végén gondnokság alatt maradt 613 személy.

A háromszékvármegyei összesített gyámpénztárról leadott forgalmi kimutatás a következőket tartalmazza:

Kézpénz áthozatal október hóról 3436 frt 28 kr, ehhez bevétellett árvák javára az árvaszéki beutalásai által 3370 frt 12 kr, adósoktól tőke visszafizetésekkel 1670 frt, kamatokból 662 frt 15 kr, együtt 5702 frt 27 kr, összesen bevétellett 9139 frt 55 kr. Ebből kiadott 26 árva kielégítésére tőkében 1850 frt 31 kr, kamatban 63 frt 86 kr, árvák tartására és neveltetésére 501 frt 30 kr, kikölesönöztetett 900 frt, együtt 3315 frt 47 kr, melyet a bevételből levőva 5823 frt 8 kr. kézpénz jött át december havára. Ezen összeg árvák kielégítésére készletben lesz tartva.

Magán kötvényekben október hóról áthozatott 288910 frt, november hóban kikölesönöztetett 900 frt, összesen 289810 frt. Ebből kiadott tőketörlesztések által 1670 frt, december hóra áthozatott 288140 frt.

Az ügyforgalmat illetőleg október hóról elintézetlen áthozatott 195 ügyszám, november hóban iktatásra érkezett 859 ügyszám, összesen 1054 ügyszám. Ebből elintéztetett 856 ügyszám, december hóra elintézetlen áthozatott 198 ügyszám.

Székely Samu inok 8 heti katonai szolgálata után november 30-án állását elfoglalta.

Adóügyek, pénzügy.

Tusa Gyula kir. pénzügyi tanácsos, kir. pénzügyigazgató jelentése szerint november hóban iktatásra érkezett 2081 darab, megelőző hóról átjött 437 drb, összesen 2418, ebből elintéztetett 1896, november végével hátralékban maradt 522 darab.

Jog-, bélyeg- és illeték egyenértéki ügy felülvizsgálatra beérkezett 237, külön iktatásra 5, ezek mind elintéztetést nyertek.

Földadó kataszter nyilvántartás iktatásra érkezett 49, elintéztetett 29, hátralék 20 darab.

November hó végével a megye területén levő 26 fogyasztási adó alá eső szeszfőzde üzletben volt s azok felülvizsgálása magtörtént.

November hóban az összes ágazatokban befolyt 215175 frt, 1896. évi november hóban 234.477 frt, tehát 19302 frttal kevesebb a megelőző évi hason havinál; adóban befolyt 112.905 frt; 1287 frttal több, haddijban 3001 frt, 166 frttal kevesebb a m. év hason havinál.

A lejárt 11 hó eredménye adóban 405.848 frt, a mi 12384 frttal kedvezőtlenebb a megelőző évi hasonidőszakinál.

Adóhátralék tesz 103,385 frtot, haddij hátralék 10369 frtot.

Engedélyeztetett házadó mentesség 22 esetben és fizetési halasztás 2 félnek.

Dohány és sóárulás hat-hat, bélyegeladási engedély két félnek adott ki.

Fogházügy, közbiztonság.

Solom Miklós kir. ügyész jelentette, hogy a kézdivásárhelyi kir. törvényszéki, valamint a területén levő kir. járásbírósi fogházakban 1897. november hó utolsó napján le volt tartóztatva 61 elítelt, 10 vizsgálati, összesen 71 egyén, ezekből 60 férfi, 11 nő.

Gräf J. és T^{sa}

ségnek **ékszer, arany- és ezüst áruk nagy raktárát** is. (Berndorf.) — Új megrendelések, aranyozások, ezüstözések, javítások, metszések azonnal és olcsón. — Jutányos árak. Solid áruk, jótállás mellett.

ékszerészek, arany- és ezüstművesek Brassó Kapu-utca 3 sz. (Üzletvezető Gräf, ki több éven át, ez állásban volt a **Resch Adolf** cégénél.) Ajánlják a n. é. közön-

Időközben megfordult 71 egyén.
Rabélemezésre kiadatott 188 frt 32 kr.
Büdvádi jelentés beérkezett 85.
Súlyosabb bűneset 4 merült fel
Törvényszéki boncolás egy esetben sem volt.

Irodalom.

— **A királyi hatalom.** A Magyar nép multja és jelene ez. könyvből, Benedek Eleknek e nagy érdekű művéből megjelent a 3. füzet. Két művészi kivitelű műmelléklet (Gellért püspök megdorgálása Aba Sámuel és A tűzpróba) díszíti a füzetet s ezenkívül nagyszámú szüvegkép, melyek mintegy viaszavazsolják a magyar nép régi életét. A harmadik füzetben véget ér a régi megye és község eleven leírása, aztán egy nagy gonddal megírt fejezet köti le figyelmünket: A királyi hatalom. Azt írja meg e fejezetben Benedek, hogy Kálmán király miként állítja helyre a királyi hatalmat, miként védi meg a népet a főurak hatalmaskodása ellen, aztán a királyi hatalom és a főnemesség hatalmának változó szerencsés küzdelméről, hol egyik, hol másik kerekedik felül. Így jut el az Arany bulla fejezetig, II. Endre uralkodásának szomorú idejéig. A képek közt különösen érdekes az, melynek aláírása: „A föld népe teljesen ellátja a királyt élelemmel” s a „kihallgatás egy tölgyfa alatt”, mely azt a jelenetet ábrázolja, midőn III. Béla egy tölgyfa alatt ülve hallgatja meg egy ember panaszt. A királyi hatalom és főnemesség küzdelméről érdekesen domborítja ki az író a nép helyzetét s látjuk, hogy a népek mindig javul a helyzete, mihielyt a királyi hatalom szilárdul. Múltó érdeklődéssel várjuk a folytatást, midőn a nép mind jobban előtérbe lép s maga kezdi meg a küzdelmet szabadságért, terheinek könnyebbitéséért. A magyar nép multja és jelene oly műnek ígérkezik, mely méltán kelthet közérdeklődést, még ha nem is tenné aktuálissá a jövő évi ünnep: a népszabadság ünnepe s csak elismerés illeti a kiadó Athenaeumot, mely lehetővé tette, hogy a szegényebb rendű ember is megszerezhesse a népszabadság e bibliáját. A Magyar nép multja és jelene füzeteként 30 kr-ért kapható. Összesen 40 füzet lesz s elő is lehet rá fizetni bármely könyvesboltban, 5 füzetre 1 frt 50 krral.

— **Az új honalapítás kora.** A nemzeti államalkotás korának nevezi Ballagi Géza a magyar népzet történetének azt a fényes korszakát, mely 1815 és 48 közé esik. A magyar nemzeti állam megalkotása azonban egyértelmű az új honalapítással, mert Magyarország akkor lett valójában állam, midőn a demokratikus s ezzel szorosan egybeeső nemzeti eszmék megtermékenyítvén az elméket és szíveket, valósággá válnak; midőn csaknem félszázados küzdelem után leomlanak a rendi válaszfalak, a földnépe egygyé lett a nemességgel, osztozván terhekben és jogokban egyaránt. A mit Petőfi a népről mond, hogy „egyik kezében ekesszárva, másik kezében kard”, tökéletesen ráillik e kor hőseire, kik elkeseredett harcot vívnak az abszolutizmussal, a rendi s osztálybeli különbséghez görcsösen ragaszkodó rövidlátósággal, míg ugyanakkor lázas szorgalommal dolgoznak a gazdasági s kulturális tekintetben szegény, elmaradott országnak az európai kultúrallamok sorába való illesztésén. Ott látjuk egyenként és együtt a csatások előtt, történelmünk legszebb korának hőseit: a politikusokat és írókat, Széchenyit, Wesselényit, Kőleseyt, Beöthy, Kossuthot, Deákot, a kiknek és társaiknak harczát nem lehet meghatottság nélkül olvasni. Köztudomású, hogy ennek a fényes kornak legalaposabb ismerője Ballagi Géza, s csak természetesnek találjuk, ha Szilágyi Sándor, az Athenaeum által kiadott Magyar nemzet történetének szerkesztője őt bizta meg a kor leírásával. Olvasván azonban Ballagi hatalmas művét, mely a Magyar nemzet történetének kilenczodik kötete, lehetetlen eltitkolnunk azt a rendkívüli hatást, melyet mint történetíró tesz reánk. A tipikus magyar ember nyugalmával, objektivitásával írja és vázolja meg Ballagi az új honalapítás történetét, érezzük, hogy együtt lelkesül hőseivel a magasztos eszméért, mintegy velük küzd azok diadaláért, de higgadt elmével részrehajlatlanul ítéli meg a hősöket s azoknak küzdelmeit. Ebben látjuk Ballagi könyvének a kiválóságát s ez által e könyv kétszeresen becses. Ballagi Géza őt

könyvre osztja föl nagy munkáját. Az első könyv a rendi alkotmány kitartozásait rajzolja, a második (A nemzeti állam eszméje) Széchenyi politikai és társadalmi akcióit, a harmadik az 1832–36-iki országgyűlés tárgyalásait, a negyedik a szabadelvű irány hódítását s végül az ötödik az új állam alapjait tárja elénk, elvezetvén 48-ig. Valamint e nagyszabású történeti mű minden kötete, ez is rendkívül gazdag műmellékletekben és szüvegképekben. Körülbelül 40 művészi kivitelű műmelléklet s vagy 200 szüvegkép díszíti Ballagi könyvét, mely tartalmában és külsejében méltó az új honfoglalás korához. Ára díszes félbőr kötésben (barna és piros színben) 8 frt. Kapható minden könyvkereskedésben.

Ujdonságok.

— **Első hó.** Végre egy kis télies színt nyert az időjárás. Pénteken éjjel leesett az első hó, mely ideig óráig megmaradt, de sokáig ez sem tartott, mert szombatn már alig maradt valami. A hőmérséklet enyhe s így a váravártól még ezuttal nem áll be.

— **Sertés behozatal Romániából.** Ezelőtt néhány nappal a kézdivásárhelyi meszarosok folyamodtak, hogy tekintettel a megyében az egész év folyamán uralkodott sertésjárványokra, melyek a sertés állomány több mint felét kipusztították — engedhetők meg nekik, hogy az állategészségügyi szabályok szigorú megtartása mellett 300 drb sertést szállíthassanak ki azonnali levágás végett Romániából. Ezen kérés, bármennyire megfélelt is ez a fogyasztó közönség igényeinek s bármily melegen pártfogoltatott a megyei alispán által, a miniszterium elutasította. Most, úgy értesülünk, a városi képviselő veszi kezébe az ügyet s ez fog nyílt kérésrel járulni a kormányhoz s azt hisszük, hogy tán lesz is fogadatul, mert az teljes valóság, hogy a fogyasztó közönség ma-holnap nem képes disznóhús szükségletét fedezni, mert a vidéken annyira elapadt a sertések száma, hogy a jelenlegi készlet még a vidéki gazdák szükségletére sem elegendő. És semmi ok sincs arra, hogy az annag is nagy drágaság által sújtott nép, még újabb csapással sújtassék.

— **Újévi üdvözlések megváltása.** Az új évi üdvözlések szokásos megváltása a múlt évben is szép összeget eredményezett a háromszékvármegyei fiu- és szeretetház javára. Azon reményben fordulok ismét mindazokhoz, kik egymásnak új évi üdvözlést szoktak küldeni, a helyett szíveskedjenek azt a fiu-árvaház részére bármely csekély összeggel megváltani. Fiu-árvaházunk ezen adományai valóban reá szorult, mert ma már 68. személyt táplál naponta. Fogadják új évi üdvözlésem őszinte nyilatkozatát. Kelt Seps-Szentgyörgy, 1897. december 9-én. Pötsa József főispán.

— **Tűz.** E hó 10-én 7 óra tájban Nagy Ferenc kézdivásárhelyi szeszgyáros csúre ismeretlen okból kigyuladt s két másik istállal együtt leégett. Tűzoltóink s a polgárság támogatása mellett gyorsan lokalizálták a tüzet s így a nagyobb veszélynek elejét vették, pedig gyuanyag bővön volt, mert a csúriban nagy mennyiségű összepréslott széna volt összehalmozva. Az épületek biztosítva voltak.

— **A sertésvész Kézdivásárhelyt megszünt.** A múlt hó 10-én fordult elő az utolsó eset s így törvény szerint 4 hét múlva a zárlat feloldatik. A jelentés e tárgyban már elküldetett a megyei alispán urhoz s így a jövő szerdán, azaz december 15-én Kézdivásárhelyt a sertés vásár meg fog tartatni.

— **Tűz általi halál.** Rémes véget ért Körösön egy szabómester. E hó 8-án hajnalban a fia fáért ment a lovakkal az erdőbe. Távozása után, úgy 5 órakor, eddig még ismeretlen okból felgyúlt a csűr a telkükön. A honn maradt apa a tűz látára kirohant a házból, hogy az égő csűrrel egy föld alatt álló istállóból az ökröket kiverje. Ez sikerült is s még a disznókat is kihajította az öljükből. Egy sertés azonban megvadtuln beszaladt az égő csűrbe. A szabó, kit Bogdy Dánielnek hívnak, utána ment a már roskadozó épületbe, de szerencsétlenségére, mert míg ő benn vesződött, az alatt le szakadt az épület s a benn lévő ember megégett. Némelyek szerint mikor Bogdy ki akart szaladni a csüriből, akkor ütötte le egy égő gerenda, s úgy

égett meg azután. Neje azóta — az ijedségtől és bánattól leveretve — súlyos betegesen fekszik.

— **Helyreigazítás.** Lapunk 96 számában a kolozsvári Theologia egyetem részére asztalneműek vásárlására közölt gyűjtés M. Székely Jánosné részéről nem 20 frt 30 kr., hanem csak 10 frt 30 krt tesz, mit ezennel helyreigazítunk.

— **Nyilvános köszönet.** Wilhelm Ferenc gyógyszerész urnak, mint az elavult eszű és kösvény elleni vértisztító-thea feltalálójának Neunkirchenben (Alsó-Ausztria). A vért tisztítja egy a kösvényes, mint eszűs bántalmakban. Ha tehát itt a nyilvánosság elé lépek, teszem ezt azért, mert első sorban kötelességemnek ismerem neunkirheni Wilhelm gyógyszerész urnak legbensőbb köszönetemet nyilvánítani azon szolgálatát, melylyel az ő vértisztító-theája az én fájdalmas eszűs szenvedéseimben reám hatott, másodsorban, pedig azért, hogy hasonló bajban szenvedőknek figyelmét e theára főlhívjam. Nem vagyok képes leírni azon szenvedő fájdalmakat, melyeket 3 éven keresztül minden időváltozás alkalmával tagjaimban kiállottam, a melytől sem gyógyszer, sem a bécsi fürdőn használt kénés fürdő nem volt képes megmenteni. Álmatalanul hánykódtam ágyamban éjjelenként kereszttül; étvágyam nagyban esőkkent; külső szomorú kinézet öltött magára és egész testierőm megfogyatkozott. Ezen vértisztító theának 4 heti használata után azonban fájdalmaitól nemcsak teljesen megmenekültem, hanem jelenleg is — miután már 6 hete, hogy nem használom — teljesen ment vagyok és egész testi erőm megjavult. Nagyon meg vagyok győződve, hogy mindenki, ki hasonló szenvedésekben ezen theát veszi igénybe: Wilhelm Ferenc urat áldani fogja. Kiváló tisztelettel Streifeld-Butschin grófnő, főhadnagy neje.

— **Az elismerő levelek.** Ezreivel lenne bizonyítható a párisi Dr. Boiton Injectio orientalis kitűnő és pótolhatatlan hatása, de perze az e fajta elismerő levelek nem a nyilvánosság elé valók s így nem is közölhetők.

Idegenek forgalma.

December 4-től december 10-ig.

Nemzeti szálló: Gotz N. utazó Bécs. Bettelheim József utazó Bécs. Kaddobó Ottó utazó Bécs. Spitzer Béla kereskedő Gyulafalva. Nédelkovits Bazil kereskedő Bécs. Hoffer Ferenc utazó Budapest. Frank N. titkár Budapest. Kün Fülöp főmérnök Kolozsvár. Flek Maksz utazó Bécs. Kunth Ferenc utazó Reichenberg. Jakab Max utazó Bécs. Hanns Gáspár utazó Bécs. Fogarassy Kálmán utazó Bécs.

Millenium szálló: Röder Károly utazó Iglau. Kroes Lajos utazó Budapest. Király Vilmos utazó Bécs. Königsberger N. utazó Budapest. Mautner Adolf utazó Bécs. Leitner Sándor utazó Budapest. Handel Mór utazó Budapest. Papp János utazó Bécs. Arnold Kugel utazó Lemberg. Braun Jakab utazó. Singer Lajos utazó Budapest. Reményi Sándor utazó Budapest. Hoffer Ferenc gépgyári utazó Budapest. Reiner Ignác utazó Bécs. Leopold Kramer utazó Bécs. Leutgelb József utazó Nagy-Szeben. Ferdinand Heirschfeld utazó Bécs. Markovits József utazó Budapest.

Nyiltér.*)

Foulard selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, kínai s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selymet** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, esikese kockázott, mintázott damaszott s. a. t. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal s. a. t.) a megrendelt árukat postabér és vámmentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldenek **Henneberg G. (os. és k. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájcba** czimezett levelekre 10 kros levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Richter-éle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsöléséket alkalmaztatik községnyél, oszónál, tag-szaggatásnál és meghűlésekénél és az orvosok által bedörzsölésök is mindig gyakrabban rendelkeztek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyaktorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerű háziszor**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: **Török József gyógyszerész Budapest.** Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbértékű utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkörülni,** az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter özejegyzés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

*E rovat alatt közlöttekért felelősséget nem vállal szerk

Hirdetések.

Legdivatosabb ékszerek, lánczok, gyűrűk a legkitűnőbb svájci zseborák, ébresztők, díszes ingaórák stb. a legolcsóbban vásárolhatók úgy készpénzen mint

előnyös részletfizetésre

5 évi jótállás mellett

SERÉNYI

elsőrangú arany, ezüst, ékszer és óra-gyári raktárában

Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. sz. I. emelet.

Andemars Frères gonfi óragyár vezérképvislete.

Az orosz csár udvari szállítója.

Ő felsége I. Ferencz József legmagasabb elismerése 1873.

Vidéki megbízásokra különös gond fordítatik.

Képes árjegyzék ingyen, bérmentve.

208 2-2

The Continental Bodega Company.
Valódi hamisítatlan
külföldi borok

Portbor.
Sherry.
Madeira.
Marsala.
Malaga.
Tarragona s. at.
Legjobb
bevásárlási forrás

Raktár:

László Zoltán
kereskedésében
K.-Vásárhelyt.

KARACSONYI AJANDEKOK!

A kik meglepetésül jó olesón akarnak, azokkal tisztelettel tudatom, hogy 13 év óta fennálló üzletemben nagyon jutányos árban feltalálhatók: üveg-, porcellán-, konyhaedények, petroleum-lámpák, fűszerek, gyermekjátékok és diszműruk, szóval minden oly kellék, melyek egyfelől a házi szükséglethez és konyha berendezéshez tartoznak, másfelől pedig igen alkalmas ajándék-tárgyak.

Tekintettel a közelgő karácsonyi ünnepekre — szülőkre nézve különösen fontos, hogy hol szerezzék be gyermekeiknek azon ajándékokat, melyekkel meglepni akarják s azért különösen figyelemre méltó az én gazdagon berendezett

gyermekjátékszer * * *

* * * **raktáram**

melyben nagyon esinos s örömet keltő meglepetésekre nagyon alkalmas tárgyak találhatók.

Fenti minden egyes árucikkemet jó forrásból s nagy mennyiségben szerezzem be: azért kérem üzletem szíves megtekintését, hogy az árak olesóságáról meggyőződhessek.

Kitűnő tisztelettel

Jancsó Gyula,

kereskedő K.-Vásárhelyt.

201 6—* *

A brassói portland cement-gyár

ajánlja legkitűnőbb

* PORTLAND CZEMENTJÉT *

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Kézdi-Vásárhelyt kapható: K. Császár József urnál, S.-Szent-Györgyön: Ferencz Lajos és Császár Gyula urnaknál.

22 45—48

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kézdivásárhelyt a Nemzeti szálló 1 szám alatt szeptember hó 5-től kezdve

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágban elvállalok.

Rendelés minden vasárnap reggeltől estig Kézdi-Vásárhelyen. Sürgős esetekben más napokon Kovásznán.

Dr. Morvay István

25 28—* egyetem- és orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistáj

Hirdetések

lapunk kiadóhivatalában vétet-

nek fel.

A „THE GRESHAM” ANGOL ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

Londonban

(alapított: 1848. évben)

folyó évi szeptember hó 1-étől kezdve életbe léptette az új

Jelzálog-kölesön biztosítási módozatot,

a mely lehetővé teszi minden föld, vagy házbirtokosnak, a kinek ingatlana jelzálog-kölesönnel van terhelve, hogy egy ilyen jelzálog-kölesön biztosítás megkötése által, esekély díjfértés ellenében családjának azon kedvezményt biztosítsa, hogy azon esetben, ha ő a kölesön törlesztési időtartama alatt bármikor meghalna, a jelzálog-kölesönnel megterhelt birtoka **tehermentesen** maradjon a családnak.

Ilyen jelzálog-kölesön biztosítás megkötése által egy igen esekély évi díj ellenében azon kötelezettséget vállalja magára a társulat, hogy a szerződő félnek a kölesön-törlesztési időtartamon belül bármikor beálló halálakor, a birtokot még terhelő jelzálog-kölesön összeget az illető kölesónadó pénzintézetnek **azonnal** visszafizeti és a családot a **tehermentes** birtok élvezetébe juttatja.

Ezen biztosításnak megkötésénél teljesen mindegy, hogy a kölesön mostani avagy régibb keletű, mivel az évi díj csak a **még hátralékos** időtartam alapján számíttatik.

A feltételek világosak és mindenki által könnyen megérthetők. — A felvételi eljárás semmiféle nehézséggel nem jár.

Részletes fölvilágosításokkal szolgál:

a „The Gresham” angol biztosító társaság

Jelzálog-kölesön osztályának erdélyrészi vezérképviselője

Szepessy Lajos,

Kolozsvárt, Trencséntér 1 sz., (saját ház.)

(162) 10—12